

Janusz Królikowski

"Wiara z doświadczenia. O
możliwości spotkania z Bogiem",
Josef Imbach, tł. M. Stelmachowska,
Warszawa 1988 : [recenzja]

Collectanea Theologica 60/1, 175-176

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jak wiele zagadnień dotyczących eschatologii czeka jeszcze na zainteresowanie się nimi, na systematyczną refleksję i szerokie przybliżenie ich wierzącym.

Omawiana książka jest przykładem solidnego teologicznie oraz dostępnego i wartościowego dla wszystkich (nie tylko teologów) opracowania jednej z fundamentalnych prawd wiary. Może ona stanowić dobry wzór dla wszystkich podejmujących się pracy nad wyjaśnieniem prawd wiary, których domaga się nasze rodzime środowisko wiary i teologii.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

Paul TILLICH, *Dynamika wiary*, przekład Adam Szostkiewicz, Poznań 1987, W drodze, s. 127.

„Chyba żadne inne słowo należące do języka religijnego zarówno teologicznego, jak i potocznego — nie prowadzi do tylu nieporozumień, zniekształceń i budzących wątpliwości definicji co słowo «wiara». Jest to jedno z tych określeń, które trzeba by poddać kuracji, nim się go użyje w leczeniu ludzi” (s. 30). Taką refleksją Paul Tillich, znany filozof i teolog protestancki, rozpoczyna tomik rozważań filozoficzno-teologicznych (o charakterze „kurującym”) dotyczących wiary, który przybliżyło polskiemu czytelnikowi wydawnictwo „W drodze”.

Rozważania składające się na ten tomik stanowią próbę ujęcia całości kształtu spraw wiary według klucza interpretacyjnego, jakim jest dla autora „troska ostateczna”. „Wiara jest stanem najwyższego zatroskania — dynamika wiary jest dynamiką ludzkiej troski ostatecznej” (s. 31). Troska ostateczna to wewnętrzna dynamika człowieka, to ontyczny niepokój i stałe przekraczanie siebie; to otwarcie się na jakąś rzeczywistość nieskończoną.

Po takim wstępnym formalnym zarysowaniu „kierunku wiary” autor przechodzi do nadania mu właściwej dla niego „dynamiki”. Dokonuje tego nadania poprzez ukazanie najpierw czym wiara nie jest; poddaje krytyce intelektualne, woluntarystyczne i emocjonalne rozumienie sensu wiary. Następnie omawia symbole (przy właściwym sobie rozumieniu symbolu) i typy wiary, po czym przechodzi do analizy „prawdy wiary” w stosunku do prawdy naukowej, historycznej i filozoficznej, aby na tym tle ukazać specyfikę „prawdy wiary” i jej kryteria. Ostatnią grupę rozważań P. Tillicha stanowią zagadnienia dotyczące życia wiary, czyli związków między wiarą a męstwem, wiarą a integracją osobowości, wiarą a miłością i działaniem oraz miejsca wspólnoty w wierze.

Tłumaczenie książki Paula Tillicha jest próbą kontaktu polskiej kultury wiary ze współczesną myślą religijną oraz wnosi do kształtu naszej kultury wiary nowe, ciekawe i nieznanne postulaty i natchnienia oraz otwiera obszary nowych, możliwych przemyśleń (np. wiara a całość ludzkiej egzystencji, wiara a człowiek jako „byt oczekujący”, wiara a Nowy Byt w Chrystusie). Książka ta może stać się inspiracją do przemyślenia na nowo istoty wiary i postawienia jej we właściwym świetle, tym bardziej że u „podstaw odrzucenia wiary tkwi całkowite niezrozumienie jej istoty” (s. 127). Nie sprzeciwia się tym wartościom książki P. Tillicha to, że jest ona w niektórych punktach przestarzała i zawiera pewne problematyczne ujęcia, które we Wstępie świetnie uprzedza i naświetla o. J. A. Kłoczowski.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

Josef IMBACH, *Wiara z doświadczenia. O możliwości spotkania z Bogiem*, przekład M. Stelmachowska, Warszawa 1988, Instytut Wydawniczy Pax, s. 101.

Teologia doby współczesnej zwróciła osobną uwagę na zagadnienie „doświadczenia Boga”, jako na fundament ludzkiego przeżycia religijnego, oraz

szuka w tym doświadczeniu potwierdzenia Jego istnienia. W pracę teologiczną nad problemem doświadczenia Boga włączył się także znany teolog franciszkański J. Imbach, którego książkę dotyczącą tego zagadnienia przetłumaczono i wydano w języku polskim.

J. Imbach w sygnalizowanym opracowaniu stawia tezę, że Boga można doświadczyć i bez tego doświadczenia wiara nie byłaby możliwa (doświadczenie Boga rozumie Imbach jako „odczucie Jego bliskości”); stara się pokazać, że Boga można doświadczyć pośród codziennego życia, o ile podejmuje się trud włączania w to życie wiary. Aby ułatwić czytelnikowi odczucie Boga, nasz autor omawia „osnowę wiary”, tzn. odpowiada czym jest wiara w kontekście Objawienia, cudu, wiedzy, postępowania, krytyki religii i teologii. Z omawianej publikacji wynika wniosek ostateczny: człowiek może doświadczyć Boga zawsze i wszędzie, jeżeli swój dzień powszedni przeżywa w perspektywie wiary, odkrywając dzięki temu w nim to, co przebija „poza” niego. Co więcej, doświadczenie to może nadać chrześcijaństwu nowego dynamizmu i przyczynić się do skutecznego jego przekazywania dalej.

Podstawową wartością książki J. Imbacha jest zwrócenie uwagi na konieczność doświadczenia Boga w życiu wiary i na możliwość takiego doświadczenia oraz na potrzebę zajęcia się tym zagadnieniem przez teologię, która powinna nieustannie zbliżać wierzącego do spotkania z Bogiem.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

Teologowie Trzeciego Świata. Jedenaście szkiców biograficznych z Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej, red. Hans Waldenfels, przekład Beata Kita, Warszawa 1987, Verbinum, s. 208.

Kościół do aktywnego samorozumienia potrzebuje teologii; w takim samym celu potrzebują teologii wszystkie Kościoły lokalne. Teologowie przychodzą więc z pomocą Kościołowi, aby mógł w pełni realizować swoje posłannictwo pośród świata, pośród różnych narodów i różnych kultur. Aby ta pomoc była możliwie najbardziej skuteczna, teologowie podejmują próby tworzenia „teologii lokalnych”, tzn. takich, które są kształtowane na gruncie dziedzictwa religijnego i kulturalnego Kościołów lokalnych, mimo że są to problemy bardzo złożone, zależne od sytuacji konkretnego Kościoła lokalnego i jego uwarunkowań historycznych.

Książka o teologach Trzeciego Świata przybliży czytelnikowi tę problematykę, a dokonuje tego przez prezentację sylwetek jedenastu teologów różnych wyznań chrześcijańskich, którzy podjęli się trudnego i ryzykownego zadania tworzenia teologii lokalnych. Są nimi: José Miguez Bonino (Argentyna), Leonardo Boff (Brazylia), Sergio Torres (Chile, USA), Charles Nyamiti (Tanzania), Christian G. Baëta (Ghana), Tharcisse Tshibangu Tshishiku (Zair), Allan Aubrey Boesak (Afryka Południowa), Aiyadurai Jesudasen Appasamy (Indie), Duraisamy Simon Amalorpavadass (Indie), Choan-Seng Song (Tajwan), Seūchi Yagi (Japonia).

W szkicach poświęconych wymienionym teologom znajdujemy dobrą i rzeczową prezentację ich pracy teologicznej wraz z umiarkowaną jej oceną, poddyktowaną nie skonkretyzowaną jeszcze doktryną poszczególnych teologów. Książka jako całość oddaje specyfikę rodzącej się teologii w Kościołach lokalnych w krajach Trzeciego Świata. Oprócz waloru poznawczego, omawiana książka może przyczynić się do pogłębienia u czytelnika ducha uniwersalizmu chrześcijańskiego, a być może stanie się impulsem do zajęcia się także problemem teologii polskiej.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice